

Preek zondag 1438, voor 10 september 2017mo, nr 566, JWB.

Votum en zegengroet	
zingen	Ps 122:1,2,3 (middelste regels groep, zie PP)
wet	(Micha 6:8)
zingen	Opw 687
gebed	
lezen	Jesaja 58 (3 ^e deel: teruggekeerd uit Babel)
zingen	PvN 84 bijbelklas 1 en 2
tekst	zondag 38; Jesaja 58:13,14
preek	
zingen	Lb 314 (LvdK 328):1,2,3
gebed	
collecte	
zingen	Gk 19:1,2,3
zegen	

(HC 38 lezen + Jesaja 58:13,14 straks alleen nu laatste zin)

(opzet: aanloop, Jesaja 58, vragen)

Gemeente van Christus, gasten,

(**klik**) 'de Heer heeft gesproken'!

Daar heb ik vaak aan gedacht deze week.

Hoe krijg ik een preek, waarbij wij zeggen: 'ja, de Heer heeft gesproken'.

Hoe weet ik, dat uitleg over de zondag, dat dat Gods Woord is en niet mijn mening.

Afgelopen week heb ik veel mensen gesproken, dinsdag de avond met wie regelmatig niet aanwezig is in de dienst¹.

Een goed gesprek, we zaten met 8 mensen; een paar mensen hebben me gemaïld of aangesproken.

Bij al mijn bezoeken heb ik de zondag ter sprake gebracht.

Ik heb van de week van alles gelezen, uitleg van teksten, preken van collega's.

Allerlei stemmen, meningen, gevoelens.

Maar wat spreekt de Heer?

Kan ik vandaag iets zeggen echt namens Hem?

Wat me in ieder geval opviel: we hebben het moeilijk met de zondag.

En het onderwerp wat ons nu het meest bezighoudt, is minder bezoekers van kerkdiensten.

Veel mensen spreken hun verdriet uit over lege middagdiensten.

Ik kan er niet altijd achter komen wat dat is.

Het zingt niet zo fijn, ongemakkelijk voor de predikant, zorg om het geloof van wie er niet is, ergernis over... ja, waarover precies?

¹ de week ervoor oproep gedaan: wie afgelopen tijd veranderd is van 2x per zondag naar 1x, wat was de reden, hoe is dat gekomen, wat heeft het je gedaan in je relatie tot God en de gemeente. Daar een gesprek over.

Ergernis en verlegenheid proef ook bij wie regelmatig een dienst overslaat.
Ik ga niet, is dat wel goed?
Word ik daar op aangekeken?
Wat moet je met uitdrukking, dat God Zelf je 'naar de kerk roept'?
Roept Hij sommigen wel en anderen niet?
Of roept Hij mij niet?
Iemand liet me weten, dat die meestal één keer per zondag gaat.
Maar zei er bij: 'maar ik heb een goede reden'.
Alsof anderen geen goede reden hebben.
Moet je je verdedigen als je niet komt?
Of maakt het God niet uit?

Veel mensen hebben het lastig met de zondag.
Een dag van inspiratie, zo is het bedoeld, een dag van opladen, uitrusten, in contact blijven met de Heer.
Voor velen is het ook wel een dag van frustratie en ruzie.
Je bent een zondag bij een vriendje van school, daar gaan ze op zondag uit eten.
Jij bent dat niet gewend, wat doe je?
Of als ouders, verbied je dat dan?
Of je krijgt verkering.
Je bent zelf gewend alleen 's morgens naar de kerk te gaan.
Je vriendin gaat altijd twee keer.
Wie past zich aan?
Hoe we de zondag invullen, je ziet verschillen in je familie, met je kinderen, kleinkinderen.
Hoe ga je daar mee om?
Kan dat zonder spanning?
Zonder verwijdering?
Lukt dat om er over te praten zonder verwijten over en weer?

(**klik**) Gods dag van inspiratie vormgeven.
Hoe doe je dat?
Op catechisatie vertel ik hoe in ons gezin de zondag is.
Ik probeer uit te leggen, dat iedereen in de kerk zijn eigen gewoonten heeft, wij dus ook.
En ik vind het soms lastig, wat is nu een goede besteding van de zondag?
Wat helpt me om met de Heer te leven?
Wat geeft een goede vorm aan 'de dag van de Heer en ons samen'?

Ik vertel dan, dat wij altijd naar de kerkdiensten gaan; dat is de basis van onze zondag.
We praten altijd even na, zeker als ik ergens anders ben geweest.
Komt dat omdat ik predikant ben, het mijn werk is?
Dat speelt ongetwijfeld mee, maar ik leg uit dat de diensten mij helpen om deze dag als Gods dag te beleven.

En verder, je zoekt je weg, wat helpt deze dag en wat niet.
Ik hou bijvoorbeeld van de Formule 1.

Ik kijk niet naar de wedstrijden op zondag.
Maar halverwege de wedstrijd kijk ik wel even op nu.nl hoe het er voor staat.
Is dat nu consequent?
Nee, handiger en rustiger is het als we een eind gaan wandelen, dan denk ik niet aan Max en Lewis en hoor ik achteraf de uitslag wel.

Wij doen ook geen boodschappen op zondag.
In Frankrijk haal ik 's morgens wel een stokbrood.
Een terrasje, dat doe ik dan weer niet.
Mag het niet?
Zou de Heer er verdriet van hebben als ik even wat drink?
Dat lijkt me niet, maar ik vind die zin in de wet wel veelzeggend: laat ook een ander, een slaaf, een vreemdeling, wie dan ook, rusten.
Dat kan dat biertje wel een dag wachten.
Maar waarom dan wel een brood halen?

Wat ik – wij - proberen is op één of andere manier de dag van de Heer vorm te geven.
Voor iedereen kan die vorm een beetje anders zijn.
Maar - samen met anderen – kies je: laten we dit nu wel doen en dat niet.
Want dit helpt ons om het tot Gods dag te maken.
Dat anderen het anders doen, dat is niet goed of fout.
Nergens staat iets in de bijbel over televisiekijken, aantal kerkdiensten, welk werk of ontspanning wel of niet.
Maar je kunt wel uitleggen, dat sommige dingen meer helpen in je band met de Heer dan andere dingen.

Zo doe ik mijn best om de zondag tot een dag voor de Heer te maken.
Er zijn altijd twee gevaren als het gaat om Gods geboden, 'twee dieven': regels en eigenwijsheid.
Twee keer eerder ging het daar over in de preek².
Het eerste gevaar is: gehoorzaamheid aan Gods wet, daar draait het om in het geloof.
Je moet als christen laten zien, dat je de Heer Jezus volgt en liefhebt.
Regels worden dan belangrijker dan de relatie.
Wetticisme: Gods wet, regels, komen haast in de plaats van Hem zelf.
Zo dus niet.
Het gaat niet om regels.

Het tweede gevaar is: geboden, afspraken, regels zijn onbelangrijk.
We leven van genade; Christus heeft alles gedaan, wij hoeven niets meer.
Als je de Heer Jezus liefhebt, geef je zelf vorm aan de liefde voor Hem en je naaste.
Anti-wet: weg met de wet.
Zo ook niet; de Heer geeft ons ook in deze tijd aanwijzingen.

² 13 augustus 2017 middagdienst; 27 augustus 2017 middagdienst

Ik heb de indruk dat deze twee gevaren vooral rond het 4e gebod spelen.
(**klik**) Juist rond de zondag een gevaar voor regeltjes en een gevaar van doen wat je zelf wilt.

Tenminste, dat zijn de verwijten die ik vaak hoor.

Alsof alle mensen die één keer naar de kerk gaan alleen maar slap zijn, alleen voor hun eigen plezier gaan en weinig liefde voor God hebben.

Het verwijt van wetteloosheid.

Daar verzet ik me tegen, daar doe je veel mensen onrecht mee.

Bij hen zie je veel oprechte liefde en inzet voor de Heer.

En het tegendeel hoor ik ook.

Het verwijt van wetticisme.

Twee diensten verdacht maken: 'alsof als je maar twee keer naar de kerk gaat, dat dan alles wel goed is'.

Of zure verhalen over wat vroeger allemaal niet mocht.

Daar verzet ik me ook tegen; uit liefde voor God gaan mensen naar de kerk, zijn blij hier te zijn en geven met concrete gewoontes de zondag vorm.

Maak geen karikatuur van elkaars standpunt.

Dat is makkelijk scoren.

Prima om elkaar te bevragen, maar ga altijd uit van de band met de Heer en goede bedoelingen.

Vanuit gedrag nooit oordelen over het innerlijk van een ander.

Ligt hier geen kans.

Gods dag van inspiratie vormgeven, zonder regeltjes en zonder eigenwijsheid.

De sociale druk om de zondag op een bepaalde manier te besteden, is wel zo'n beetje weg.

Wat overblijft is de zondag samen vormgeven vanuit liefde voor de Heer.

(**klik**) Ik heb de Heer lief.

Daarom wil ik als Zijn kind gehoorzaam zijn aan zijn geboden, in alle

omstandigheden op Hem vertrouwen en in alle situaties de Heer Jezus volgen.

Dat is het begin: God heb ik lief, dat laat ik zien op de dag die Hij me als cadeau geeft.

En dan kom ik nu bij Jesaja.

Hij vertelt waar het in de dag voor God om gaat.

Dit is de situatie.

Voor de luisteraars van Jesaja valt God tegen.

De mensen zijn net terug uit Babel.

En zij hebben veel voor God over gehad; een enorme reis, bijna 1000 kilometer.

Als je 30 kilometer per dag loopt, is dat 35 dagen.

Respect voor deze mensen.

Anderen zijn in Babel gebleven.

Zij hadden geen zin om naar een verwoest land terug te gaan.

Maar dit zijn de gelovigen, de mensen die willen luisteren, gehoorzaam zijn aan

de Heer, het geloof bewaard hebben.

En dan zijn ze er.

Ze wonen in een verwoest land, opbouw en bewerken van het land lukt niet.

Er is weinig opbrengst.

Ze verlangen naar God, zoeken Hem, vers 2, verlangen naar Gods nabijheid, vasten voor Hem, houden zich aan de sabbat.

Maar waar is God?

Vaak is er weinig te eten, zo komen niet vooruit.

Weinig opbouw, geen welvaart; het is in Jeruzalem slechter dan in Babel.

Hoe wrang dat is.

Zoveel voor God gedaan, maar geen zegen.

Gehoorzaam teruggegaan naar Jeruzalem, maar God helpt niet.

God werkt niet mee, geen zegen.

(klik) Dan preekt Jesaja.

Van alles verwijt hij de mensen: handeldrijven op vastendagen, arbeiders afbeulen, mensen of dieren vasthouden, mensen verdrukken, je brood niet delen met hongerigen, daklozen geen onderdak geven, mensen zonder kleren geen kleding geven, je niet bekommeren om je medemens, mensen beschuldigen, kwaadspreken, op sabbat je eigen gang gaan, handel drijven en zaken bespreken.

Zijn dit misdadigers?

Integendeel, dit is het gehoorzame deel van Gods volk.

Dit zijn de mensen die gehoorzamen terug gingen naar Jeruzalem.

Toch deze misstanden.

Hoe kan dat?

Ten eerste misschien wel voor te stellen.

(klik) Armoede, iedereen kwam zonder bezit terug uit Babel.

Iedereen zoekt de grond van zijn familie weer terug.

Er is weinig van over.

Wie kan zich de luxe van een vrije dag veroorloven?

Wie kan zijn brood delen met de armen?

Wie kan een schuld kwijtschelden?

Als je leven weer op orde is, kun naar je naaste kijken.

Omstandigheden.

Een tweede reden, dat er zoveel mis is, ligt dieper.

(klik) Wie ziet zijn eigen tekorten?

Je hebt het zomaar te druk met jezelf.

Zo is een mens.

Je eigen ellende voel je wel, maar heb je ruimte voor een ander?

Opvallend vaak waarschuwt de Heer in de bijbel de arme niet te vergeten.

Dat gebeurt blijkbaar erg gemakkelijk.

Onze medemens is zomaar buiten beeld.

Je voelt niet meer wat een ander voelt.
Je kunt je gemakkelijk afsluiten.

Tegen deze mensen laat Jesaja zijn boodschap horen.
Een boodschap over de sabbat, als een conclusie.
Laten we lezen: [Jesaja 58:13,14].
(proef de opbouw, dit is zo ver van hun beleving)

Wat betekent dat?
Het 4^e gebod, de 7^e dag niet werken.
Het is niet zomaar een regel.
Wat dan?
Dit is het begin van opbouw, plezier en welvaart, zegt Jesaja.

Want stel het je voor.
Teleurstelling over God, weinig zegen nu ze in het land zijn.
Waar is God?
We komen voor de Heer terug, maar wat levert het op?
De sfeer is: geen tijd voor sabbat, je bent al blij dat je leeft.
Geen tijd voor je naaste, je bent blij, dat je zelf eet.
Als je dan bij elkaar komt op de sabbat, elkaar even spreken over zaaigoed of arbeiders.
Dat scheelt van de week weer.
Je hebt toch al zo weinig tijd.

Jesaja zegt: draai het om.
Niet: als er nog tijd over is, dan tijd voor God.
Maar eerst tijd voor God, dan komt alles goed.
Dat is moeilijk.
Echt rusten op sabbat, niet met je gedachten bij werk of zorgen.
Niet nog even iemand aanschieten om wat te regelen.
Zorgen dat je uitgerust bent om met God bezig te zijn.
Zorgen van je af zetten om plezier te hebben om alles wat God doet.
Dat is afhankelijkheid.
Niet ik, wij, mensen vanuit Babel bouwen het land op, maar God.
Hij roept iedere week zijn volk samen.
Luisteren naar Hem, rust geven, horen wie Hij is en wat Hij belooft.
En dan komt alles goed.

Zo is het gegaan.
Mensen hebben geluisterd.
Je leest dat later³.
Mensen gingen eerst aan het werk voor God, dan pas voor hun eigen huis.
Toen bleken oogsten mee te vallen in plaats van tegen.
Toen werd het land opgebouwd.

³ zie het boek Haggai.

God zorgt, dat geeft de doorslag.
Daar op terugvallen.
Ze leerden afhankelijkheid.
God zorgt, daar begint alles mee.

Wij leven in een andere tijd.
Ons probleem is niet tekorten of een verwoest land.
We leven in welvaart.
Tegelijk vaak opgejaagd.
Arbeidstijden zijn nog nooit zo kort geweest.
Tegelijk veel mensen zijn gestrest, overbelast, lopen risico overspannen te worden.
Een andere tijd dan Jesaja, maar ook voor ons moeilijk om rust te hebben en tijd te maken voor God.
Het kan tegenstelling worden: tijd voor God tegenover tijd voor rust.
Die behoefte aan rust duwt de tijd voor de Heer uit je zondag.
Hij wil die dingen juist samen geven: rusten bij Hem.

Begin bij de Heer, zegt Jesaja.
(klik) Kijk niet naar de omstandigheden, maar naar Gods kracht.
Begin bij Hem, laat je opladen door Hem.
Ga daarna aan het werk.
Vergelijkbaar met ons?
Het is niet ons werk wat God uit ons leven duwt.
Eerder andere dingen: ontspanning, familie, sociale verplichtingen, dingen die je wil meemaken.
Op zondag weinig energie over, je leven te vol om tijd te hebben voor een dag met de Heer?

Dit is de boodschap van Jesaja: je komt gemakkelijk in een tegengestelde spiraal.
Je hebt het te druk met leven om het leven van God te ontvangen.
Zoals sommige mensen soms zijn te moe om te slapen.
Raken wij niet soms te moe, te vol, te bezig om Gods rust te ontvangen?
Opvallend vaak hoor ik de laatste tijd: ook kerkdiensten maken met moe.
Je zou er door op moeten laden, maar het zuigt juist energie weg.
Ben je in een negatieve spiraal geraakt?
Dat jouw omstandigheden en zoals jij als mens bent, dat dat je zondag maakt?
In plaats van Gods kracht en hoe Hij is?

(klik) Ik wil eindigen met 3 vragen.
Geef niet te snel antwoord, niet aan mij, niet aan anderen, niet aan jezelf.
Neem de tijd en geef eerlijk antwoord tegenover de Heer.
Vragen die misschien voorkomen, dat de Heer toch – zonder dat je dat wilde –

uit je leven weggeduwd wordt.

(klik) Eerste vraag: alle geboden hebben last van de twee dieven: a regeltjes komen in plaats van een band met God en b eigenwijsheid, je luistert niet naar de Heer, maar naar jezelf.

Zeker bij het 4^e gebod speelt dat, zei ik.

Waar loopt u het meeste risico?

Dingen doen of juist niet doen zonder inhoud, zonder te weten waarom?

Het eerste gevaar?

Wetticisme.

Of dat tweede: ik doe eigenlijk wat ik zelf fijn vind.

Wat de Heer vindt, is wat minder in beeld.

Wie van die twee is uw grootste gevaar? ...

En hoe weer kom je bij: ik heb de Heer lief.

En daarom wil ik als zijn kind gehoorzaam zijn, Gods dag vormgeven, in alle omstandigheden op Hem vertrouwen en zo de Heer Jezus volgen.

(klik) Tweede vraag: een vraag aan de kinderen: wat heb je liever op je verjaardag: één of twee cadeautjes? [...].

Wat heb je liever op je barbecue, één of twee worstjes?

En daarbij één of twee sausjes?

Wat heb je liever: één of twee weken vakantie?

Eén of twee dagen mooi weer?

Alle goede en leuke dingen, daar wil je er wel dubbele van.

Twee bolletjes ijs, twee keer vrijen in de week, twee glazen wijn, twee producten met korting bij de bouwmarkt.

De Heer geeft ons in onze gemeente iedere zondag twee cadeautjes.

Twee kerkdiensten, waar je Hem ontmoet, over Hem hoort, samen zingt, samen bidt.

Ontmoeting met Hem biedt Hij aan, een cadeautje.

Ervaar je dit samenkomen als cadeautje?

Of anders?

Hoe komt het dat we als gemeente samen minder behoefte hebben aan twee cadeautjes?

Hoe is dat bij u? Bij jou?

Geef eerlijk antwoord voor jezelf, wilt u daar eens over nadenken?

Dat met de Heer in uw gebed brengen?

(klik) Ten slotte, de derde vraag: een vrije zondag is er niet altijd geweest.

De eerste christenen moesten werken op zondag.

Pas na een paar eeuwen, rond het jaar 300 kregen christenen de gelegenheid om de zondag vrij te houden.

Ze pakten die gelegenheid met beide handen aan.

Geen rechtstreeks gebod van God, maar zo kunnen we de dag van de opstanding van Heer vieren.

Twee kerkdiensten op zondag, dat is ook niet altijd zo geweest.
Christenen in veel andere landen doen het ook anders.
Ooit kregen christenen in de tijd van de reformatie, rond 1500 de gelegenheid om twee diensten per zondag te organiseren.
Ze pakten die gelegenheid met beide handen aan.
Geen rechtstreeks gebod van God, maar zo kunnen we onze kennis en liefde voor de Heer verdiepen.

Stel dat wij in het jaar 300 of 1500 hadden geleefd....
Wat hadden wij gedaan?
Hadden wij die gelegenheid met beide handen aangepakt?
Wat bezielde hen? Zij zochten vormen om de dag met de Heer uit te breiden.
Wat bezielt ons? Gaan onze gesprekken over uitbreiden?
God heb ik lief en ik zoek een weg om de dag die Hij ons als cadeau geeft zo mooi mogelijk in te vullen, met Hem?
Wilt U eens nadenken over deze drie vragen.
Ze gaan over onze houding, onze band aan God, ons aansluiten op de bron.
Dit gaat over je vreugde vinden in de Heer, waar Jesaja over schrijft.
Wellicht helpt het ons om Gods dag van inspiratie vorm te geven.
Amen.

Ds. Jaap Boerma
Rotterdam-Noord/Oost
10 september 2017